

Előfizetési árak:

Egész évre 10 frt — kr.
Félévre . 5 " — "
Negyedévre 2 " 50 "
Egy óra 1 " — "
Egyes szám 4 kr.

Megjelenik mindennap,
vasárnap kivételével.

DEBRECZENI ELLENŐR

Szerkesztőség:

és
Kiadóhivatal:
Fő-piacz, Simonffy-ház,
a városházával szemben.

Hirdetések a legmérsé-
keltebb árszámítás mel-
lett vétetnek fel.

A SZABADELVÜPÁRT KÖZLÖNYE.

A helyzethez.

Bécsből írják a „Pester Correspondenz“-nek:

Szeptember 1.

„A hármasszövetségnek szerencséje van. Éppen azt a tagját a szövetségnek, a melyet fajrokonság és történelmi hagyomány birt arra, hogy szívvel csüngjön Franciaországban, még akkor is, ha fejének engedelmességgel, Németországhoz és Ausztria-Magyarországhoz simult, — éppen Olaszországot kellett Franciaországnak vérig megsértenie! Az aigues-mortesi ügyet nemzetközi diplomáciailag végre is eltemetik majd, de a vérnyomokat nem egyhamar lesznek képesek a forró-vérű olaszok emlékezetéből kitörölni és esztendőig fog tartani, míg az elkéseredés és bosszú forró érzése megint lecsillapszik az olaszok keblében.

Képzeltük, mily elkéseregetteknek kellett lenni az olaszoknak Franciaország ellen, ha a demonstráló nép a zenekaroktól egyre az osztrák néphimnuszot követelte, melyet pedig még a hármasszövetség megkötése után is halálisan gyűlölt. Ez az aigues-mortesi eset nagy szerencsétlenség volt Franciaországra; esztendőkre visszavetette s egy napon megfosztotta őt sok évi szorongalmas és igen ügyes, diplomáciai publicisztikai fáradság gyümölcseitől. Nem lehet tagadni, hogy ha a király és a kormány Olaszországban mindig tántoríthatlan hűek voltak is a szerződéshez és ha a parlament többsége belátta is a hármasszövetség hasznos voltát Olaszországra, szívében mégis Franciaországhoz szított

a nép. Ma represszáliákkal kell élnie a kormánynak, hogy a nép meg ne gyálázza a francia czimert és agyon ne verje a közéje került francziákat.

Különbönn annál jobb a békére, a hármasszövetség egyetlen céljára nézve. Olaszország maradjon meg a hármasszövetségben; ez szükséges. Ha hatalmas béke liga erejét nem emeli is lényegesen, azért azt a feleslegét képezi a hatalomnak, melyet a hármasszövetségnek a francia-orosz szövetséggel szemben fel kell mutatnia, vagy legalább egy részét annak a fölöslegnek; ily fölösleg pedig mindig jó, sőt szükséges, — a mit nem kell közelebről részletezni.

Vilmos császár Ausztria-Magyarországba jön a nélkül, hogy előbb a czárral találkozott volna. Minket ez az entrevue nem genirozott volna, mert sem féltékenyek, sem bizalmatlanok nem vagyunk és éppen nem látnók nem szívesen, ha a javult viszony folytán a két éjszakai uralkodó közt egygyel több biztosítékot nyerne a béke ügye. De végre is, nem bánkódunk miatta, ha az említett entrevue-t elhalasztják s vele együtt azt a hiábavaló tere-ferét, melyet az elleneinknél és — ellenzékiünknel előidézni el nem mulasztana. Nekünk annyi zsémbes ellenfelünk van, a kik minden alkalmat megragadnak, a kik gyűlölettel mindent elkövetnek, hogy a tulajdon husunkat metéljük és a biztonlét kellemes érzését fanatisztikus konjekturáik által megzavarják.

Legujabban az a hír merült föl, hogy Károly királyt a magyar hadgya-

korlatok után meglátogatja felséges császári rokona és esetleg a mi dicsőséges királyunk is. Nem tudjuk, mennyi igaz czuttal e hírből; az mindenesetre bizonyos, hogy Károly király megérdemlené ezt a megtiszteltetést. A hármasszövetségnek benne becses és megbízható barátja van. Az is kár, hogy a gazdasági érdekek ellentétes volta annyira megnehezíti a kereskedelmi szerződés megkötését köztünk és Románia közt. Ámde végre is kölcsönösen kielégíthető eredményre fognak jutni; a két állam sokkal inkább egymásra van utalva, hogy sem még soká tarthatna köztük az elidegenedés.

— Belföldi hírek (Királyunk

kiséréte az aradi hadgyakorlatokon.) Az aradi hadgyakorlatokon szept 10—12-dikén királyunk kíséretében lesznek: Amerika, Németország, Franciaország, Nagybrittania, Olaszország, Románia, Oroszország, Spanyolország, Törökország, Svédország katonai attaséi. — (A miniszterelnök beszámolója elmarad.) Wekerle miniszterelnök az idén Nagy-Bányára egybehívott bányászati kongresszust szeptember elején személyesen szándékozott megnyitni. Miután a kongresszus a járvány következtében elhalasztatott, a miniszterelnök Nagy-Bányára való utazásának is el kellett maradnia. — (A hadgyakorlatok és a kolera) oly helységekből, a hol kolera vagy kolaragyanus eseteket jelentettek, egyáltalában nem hívták be fegyvergyakorlatra a tartalékosokat. A csapatok egészségi állapotára egyébként is a legnagyobb gondot fordítják. — (Pávele Mihály püspököt.) ad audendum verbum citálta a király. — (Pulay Kornél) a „Vadász és Versenylap“ szerkesztője a nemzeti kaszinó tagja, volt orsz.

A „Debreczeni Ellenőr“ tárczája.

A Buddhista Káté.

Maramaros-Szigeten Hollósi István, ösmert író jó magyar fordításában jelent meg az a Buddhista Káté, a melyet Szubhádra Bhikshu indiai tudós az európaiak használatára írt.

A buddhista káté a mi világrészünkben e századvég egyik érdekes tüneménye és pedig sokkal gyakoribb, semmint azok sejtették, a kik e mozgalmat figyelemmel nem kísérték. A bölcselkedő németek között akadtak az elsők, a kik azt állították, hogy ez a vallásfilozófia igazabb, megnyugtatóbb és boldogítóbb minden másnál. Az új dolgokon mindig kapó francziák a németek után indultak és Párisban már buddhista templom is van, a hol a hívek minden pénteken gyülekeznek.

A magyar „Buddhista Káté“-ből adjuk a következő sarkalatos hitágazatokat.

Mit értünk buddhista alatt?

Olyan embert, aki tiszteli Buddhát, mint világmegvilágosítót, minden élő lénynek legma-

gasabb vezetőjét és mesterét, az általa kihirdetett tan igazságát elismeri és annak rendszabályait komolyan igyekszik követni.

Miképpen lehetünk buddhistává?

Szabad elhatározás által; nem születés, sem nemzetiség vagy faj által, sem pedig fölszentelés, keresztelés vagy egyéb kötelező czeremónia által, mert a buddhizmus sem államvallászerű hatalommal, sem hierarkiával nem bír. Aki Buddha tanai szerint él, az buddhista, akár tartozik valamely buddhista hitközséghez, akár nem. A belépés a hitközségbe egyszerű akarattal nyilváníttatik és az oltalomformának kijelentése által történik.

Hogyan hangzik az oltalomforma?

Az oltalomforma (tiszáranám) ekként hangzik:

Oltalomért fordulok Buddhához.
Oltalomért fordulok a tanhoz (dhamó).
Oltalomért fordulok a kiválók testvériségéhez (szanghó).

Minden buddhistára kötelező-e ezen oltalomforma?

Mindenkire, kivétel nélkül, tartozzanak bár a kiválók testvériségéhez, kik mint ilyenek a koldulóbarát (bhikshu, számanó) életet választották, vagy legyenek világiak (upászakók). De az oltalomforma szabad fogadalom és csak

erkölcsi érvénnyel bír. Semmiféle jogi kötelezettségek nem fűződnek hozzá.

A káté ezután előadja Buddha életének történetét. Buddha nem név, hanem egy belső állapotnak megnevezése. A vallásalapító Szuddhódáaó indiai király fia volt, a keresztény idős számítás előtt 623-ban, pénteki napon született és Sziddhattónak hívták. Bölcsője felett a brahmán papok és csillagászok azt jósolták, hogy ha trónra lép, világ ura lesz, de ha lemond a trónról és aszkétává lesz, világmeggyőző, tökéletes Buddha válik belőle. Megjósolták azt is, hogy a királyfi az emberi szenvedések és a mulandóság megismerése világgyűlölvé fogja tenni. Atyja tehát igazi földi paradicsomot teremtett számára, szebbnél-szebb nőkkel vette körül és igyekezett előle elrejtteni minden nyomoruságot. A királyfi azonban egyszer meglátott egy roskadt öreg embert, egy fekélyes beteget, egy rothadó holttestet és egy tiszteletreméltó kolduló barátot. E látványok legmélyebben megrendítették őt. Az életnek teljes mulandósága és semmisége ezáltal világossá lőn előtte. A csalóka és rövid örömök, melyeket aggkor, beégtség, fájdalom és halál követnek, ránézve elvesztették ingerüket. Ezután minden vigasságot került; megreldődött benne a meggyőződés, hogy a lét nem kíváncsító jó, hanem inkább baj és hogy évezetek után törekedni halgaság s nemes természetekhez nem méltó. Minden törekvése most egy magasabb célra irányult.

képviselő, svívszélhűdésben meghalt. — (A Károlyi-frakció Polónyi ellen. A függetlenségi anyapártból kilépett képviselők tegnap hosszabb nyilatkozatot adtak ki melyben Polónyi Gézának hajduszoszlói beszédét czátolják. A nyilatkozat először is vissza utasítja Polónyi Gézának mindama állításait, melyeket Eötvös Károly elnöki működésének meddőségére nézve tett. Legérdekesebb a nyilatkozat azon része, melyben Polónyi Géza magatartása a Rimler-ügyben kellő világításba helyeztetik. Végül fel szólítja a nyilatkozat Polónyit, hogy a Szoboszlón tett burkolt fenyegetéseit az Eötvös ellen tervezett leleplezéseket lehetőleg, minél előbb váltsa be!

— Külföldi hírek. (A dolf luxemburgi nagyherceg) Metzben üdvözlí majd Vilmos császárt. Ezzel megczáfolja azt a szárnyaló hirt, hogy azért utazott el, mert nem akar a császárral találkozni. — (Az egész széges Carnot.) A köztársaság elnökéről, alig, hogy kiheverte utolsó betegségét, ujabban is terjesztettek aggasztó híreket. — A Temps egyik munkatársa személyesen győződött meg állapotáról. E szerint Carnot sohasem volt olyan egészséges és mellette jó kedvű, mint most, s a legkevesebb sincsen szándékában lemondani. — (Új párt Angliában.) Az angol alsóház több kiváló tagja azon fáradozik, hogy külön gyarmati pártot alakítsanak az alsóházban. — E párt tagjai a pártok mai irányzatát nem tekintve, együttesen akarnak eljárni minden gyarmati kérdésben, egyedül a birodalom érdekét tartva szem előtt. — (A home-rule-bill.) Az alsóházban Gladstone miniszterelnök egy óra hosszát tartó beszédében a home-rule-bill harmadik olvasását indítványozta. — (A bajor trónváltás.) Egy kölni újság megczáfolja azt a hirt, hogy Bajorországban az örök Ottó király helyébe Luitpold regensherceget ültetnék.

A gentryről.

— Irta: Pulszky Ferenc. —

Budapest, augusztus 31.

Egyikében azon nagy beszédeknek, melyekkel Kossuth az északamerikai közönségben a magyar rokonszenvet felkölötte, a magyar nép jellemét írta le. Megemlítette többek közt, hogy a magyar nem kíván lehetetlenségeket s könnyen kielégíthető. Summer, a híres massa-

chusettsi szenator, a ki mellettem ült, erre meg jegyezte: reméli, hogy ez nem igaz, mert amely nép megelékszik sorsával, az tespedésbe esik. Csak az elégedetlen népek válhatnak nagyokká.

Kossuthnak azonban igazsága volt, midőn a magyar gentryt így jellemezte, mely számos jeles tulajdonságok mellett főképp a kényelemre vágyott s nem birt természetében azon nyughatatlansággal, mely a nyugoti népeket folytonos haladásra ösztönzi.

A magyar földesur, a ki nem fizetett adót míg földjeit a jobbágyok robotban művelték, sokban hasonlított az amerikai déli államok földbirtokosához. Mint ennek, neki is volt ideje politizálni, vendégeskedni, vadászni, kártyázni, a közdolgokkal foglalkozni s vigán élni, mert rendes viszonyok közt nem volt gondja. Nem kellett dolgoznia; könnyű munkával jövedelme után kényelmesen megtudott élni; érezte, hogy „extra Hungariam non es vita, si est vita, non est ita.”

Ilyen élet azonban be nem illett az ujkor intézményeibe, melyek nem türik a szolgaságot. A szabadság szelleme lassan-lassan áthatotta a magyar birtokos nemességét is s habár sokáig a „nem adózunk“ jelszó alatt vele megküzdött s nemesi kiváltságaiban az ország szabadságát találta fel, — mert a nemzetet csak a nemes ségben látta, — végre mégis engedett a kor szellemének.

A magyar nemesség büszkén nézhet vissza azon pillanatra, melyben önkényt minden külső kényszer nélkül lemondott előjogairól, kiterjesztette a hivatalképessége, mely eddig kiváltságaihoz tartozott, az egész nemzetre, lemondott földesuri jogairól, a robotról és dézmáról egy bizonytalan, később kiszámítandó kárpótlás mellett s elismerte a szabadságot, mint az összes nemzeti örökségét.

De a szabadság a mostani időkben munkát jelent s a létért való küzdelmet. Munka nélkül gondatlanul élni nem lehet többé, s a középbirtokosok csak nehezen tudnak beleszokni ezen új viszonyokba. Még most is eszményképek a kényelem és gondatlan élet, még most is kerülnek a folytonos komoly munkát.

Azt hiszi, hogy urnak született, nem szokta még meg, hogy alkalmazkodjék a körülményekhez; hogy maga keresse a helyet, a hol tehetségeit érvényesítheti. Inkább protekció után futkároz, mely által hivatalba jut, a hol mégis csak szerény jövő vár reá; valóságos cifra nyomoruság a helyett, hogy iparra és kereskedelemre adná magát. Igaz, hogy ez bizonytalanabb pálya, de sokkal nagyobb nyeresé-

nyel kecsegtet. Nem szoktuk még meg, hogy a gentry tagja kereskedővé váljék, vagy építészszé, vagy gyárhoz szegődjék, hogy idővel igazgatójává s tulajdonosává váljék. Ezt a városi polgár fiának hagyjuk s aztán haragszunk, ha meggazdagodott.

A nemesség kevésbé válságos pályára lép, bármennyi legyen a családban, az mind jogász lesz, hivatalnoknak készül, bizik a család összeköttetéseiben, hogy akár a megyében, akár valamely miniszteriumban hivata hoz juthasson. Egyik-másik ügyvéd lesz, de csak kevesen adják magukat technikára s még kevesebben járnak a kereskedelmi iskolába, mert ezt nem tartják „uri“ foglalkozásnak s aztán mégis panaszkodnak, hogy a gentry tönkremegy, hogy a régi családok kénytelenek jószágukat eladni, hogy mindenütt új földesur keletkezik, a ki nem tartozik a régi köröz s nem illik abba be, mert másféle a traditiói, másféle a gondolkodás módja. A ki munkásság és takarékoság által szerzte vagyonát, rosszul illik belé azoknak társaságába, a kik a sportról nem tudnak lemondani és vagyonukat elverik.

A mostani körülmények nem kedveznek a földbirtoknak. A kor találmányai s a kereskedő szellem hatalma versenyre hívták fel azon országok termelését is, melyek olcsóbban s biztosabban állíthatják ki azon árucikkeket, melyek a mieinkkel versenyeznek oly annyira, hogy a földbirtoknak jövője Közép-Európában veszélyeztetve van.

Ezen panasz általános az Atlanti Ocean partjaitól egész Szibériáig s a meggyőződés mindinkább erősödik, hogy pusztán földmivelő állam nem tarthatja magát fenn; ugyanazért megjött az idő, a hol komolyan arról kell gondolkoznunk, hogy az ipart fejlesszük ki, ambar erre nézve nem bírnak azon előnyökkel, melyek által Oroszország és az északamerikai államok iparos országokká lettek.

Irodalom — Művészet.

Egy kötet csodabogár.

(„Első Aratás“, költemények. Irta: Bocz József. Temesvár, 1893.)

(—i—) „Első Aratás“ — reméljük az utolsó is, mert nem hihetjük, hogy az elsőnek meddősége, kedvet hozna a poetának új vetésre. Esetleg még vetőmagra sem kerül a zsengek gyümölcséből.

Megvaljuk, mindig némi bizalmatlansággal vesszük kézhez a vidéken megjelenő saját ki-

Egy éjjel utolsó bucsupillantást vetett mit sem sejtő feleségére és alvó kis fiára, aztán a vadonba ment. Ekkor huszonkilenc éves volt. Koldus ruhában hat évig tartózkodott egy erdőben Gótamó név alatt. Hallgatta két brahmin tanítását. Az egyik az imádságok, áldozatok üdvösségét hirdette, a másik a titokzatos elmerülést és az örökkévalóságnak közvetlen szemléletét. De meggyőződött, hogy a brahmanok tudománya haszontalan. Fölbogyott az aszkéta étellel is és öt tanítványával utra kelve, bejárta Indiát és tanított teljes negyvenöt évig. Nyolczvan esztendőskorában halt meg és testét királyi megillető pompával temették el. A káté ezek után előadja a főbb hitágazatokat.

Mi a születésnek, a szenvedésnek a halálnak és ujjászületésnek oka?

A mindnyájunkat eltöltő élet akarat, törekvés az egyéni lét után ezen vagy egy más világon (égben vagy paradicsomban.)

És miáltal lehet véget vetni a szenvedésnek, a halálnak s a z ujjászületésnek?

Az élet-akaratnak földadása által, az ezen vagy egy más világon való egyéni lét utáni törekvésnek legyőzése által. Ez a megszabadulás, a megváltás, az örökkébe utja.

Mi akadályoz tehát abban, hogy az élet akaratot földadjunk és a megváltást elérjük?

Tudatlanságunk, elvakultságunk, az igaz ismeretben való hiányosságunk.

Melyik ismeret az, mely az élet-akarat legyőzésére s a megváltásra vezet?

A négy üdvigazság ismerete, amit nekünk Buddha hirdetett ki.

Mondd meg nekem a négy üdvigazságot!

Ime: A szenvedés igaz-ága; a szenvedés okának igazsága; szenvedés megszüntetésének igazsága; azon utnak igazsága, mely a szenvedés megszűnésére vezet.

Mi a Nirvána?

A kedély és szellem azon állapot, melyben minden élet-akarat, minden törekvés a lét és élvezet után s ezre minden szenvedély, minden élni vágy, minden félelem, minden rosszakarat és minden fájdalom kialudt. Ez a tökéletes benső béke állapota, az elért megváltás rendíthetetlen bizonyosságának kíséretében; olyan állapot, melyet szó nem képes leírni és melyet a világi érzelműek képzelme hasztalan igy-kszik maga előtt lefesteni. Csak aki önmagán tapasztalta, az tudja, mi a Nirvána.

Nirvána egy jelentésű-e a megváltással?

Igen. Az a megváltás, mely elérhető már az életben, a nyomtalan megsemmisítése a vágyaknak, a rosszakaratnak és tévhitnek.

Minden ember elérheti már a jelenlegi születésében a Nirvánát?

Csak igen kevesen érhetik el. A legtöbb ember korábbi életfolyamaiban elkövetett tetteinek hatása folytán oly hiányos értelmi és erkölcsi képességgel bír, hogy sok ujjászületés kell ahhoz, amíg annyira megtisztult, hogy a megváltásban részesülhessen. De egy kedvezőbb körülmények között való ujjászületést mindenki elérhet, ki arra komolyan törekszik.

Semmiből keletkezett-e a világ?

Nem. Semmiből soha sem lehet vagy keletkezhetik valami.

Egy teremtető-isten hozta-e létre a maga akaratából?

Nem. Nem létezik teremtető-isten, kinek kegyelméből vagy akaratából a világ fönmaradása függene. Minden önmagától és önmagából, saját akarata erejénél fogva és belső természetéből és mivolta (karmája) szerint keletkezik és fejlődik. A személyes teremtető-istént csak az emberek tu-

adású versgyűjteményeket, megesett azonban, hogy a bár még ki nem forrt tehetség felcsilánlásával, néhány számba vehető eszmével, gondolattal, egy-két mélyebb érzésre való darabbal itt-ott találkozunk. De a gondolatok oly zagyaságra, a képtelenségek oly kimeríthetetlen sorozatára, anynyi izetlenségre és pongyolaságra, mint az „Első aratásban”, még nem volt szerencsénk akadni. Szigorú bírálattunk igazságtalan voltát a t. olvasó ítéletére bízva, néhány példával hozakodunk elő, melyeket innen-onnan böngészünk ki, mint legjellemzőbbeket.

Az első darab címe: Ajánlás. A vers így kezdődik:

„Vedd szívemnek szép szerelme,
Fájó lelkem tarka csokra.“

Mi légyen ez? Ki érti ezt? Vagy a vers akkor szép ha nem értjük?

A „Tündéremhez“ cz. vers tarka-barka ábrándoknak, álomképeknek csaknem érthetetlen zaggyaléka. A jelenkori realiztikus költészethez szokott gyomot nem viseli el a szférák efféle költészetét. Minden plátói eszményiség mellett azonban a szférák zenéjéből ilyen hangok halatszanak ki:

„Egy ágy, s egy szék, kettőnknek elég
Két szerető kebel egy ágyban megpihen.“ (11. l.)

Furcsa az is, mikor kedvesével elbeszél egész éjjel s csak a hajnalcsilág kelti fel (15. lap) nem jobb hogy az élet bus lelkén durván elszánt. — (15. lap.) — Egyáltalában szereti bus életét, — a világ sarát, — szennyét, fel-felhányogatni; — affektált sötét-nézés, melyet jóindulattal lévén eltelve, még megbocsátunk. Mikor azonban ála Petőfi dévaj nótákat kezd fujdogálni, valóban nem tudjuk, nevéssünk-e, vagy boszankodjunk.

Álljon itt ezen genreből is egy kis mutatvány. Nem idézünk hosszan:

„Ne félj rózsám, hadd keressen anyád,
Rugjon meg a ménkö minden banyát!“ (50. l.)

A subána a bő szerep jut ki, nincs is rossz hivatása, a lányokat takargatja vele minduntalan.

„Ebéd után elszunyadom. (sic!)
A subám a lányra adom. (48. l.)

datlansága találta fel. A buddhisták azonban teljesen elvetik a személyes istenben való hitet és a semmiből teremtés tanát tévhitnek tartják

A világegyetem első kezdetéről és végéről Buddha semmit sem tanított-e?

Semmit.

Miért nem?

Mert annak tudása az emberi ész felülmulja (transcedentalis) és még ha elérhető és szavakkal tanítható is lenne, az emberek értelmi és erkölcsi fejlődését nem mozdítaná elő, mert az a szenvedések megszűnésére, üdvre, megváltásra, a Nirvánára nem vezet. A képzelő tehetség, az emberi elme és az elvont gondolkodó erő örökké hasztalanul fognak iparkodni, hogy az időnek kezdetét, a térnek határát, a létnek, a világnak és az egyéniségnek keletkezését megértsék vagy elgondolhassák.

Tehát a lét utolsó titkának megfejtése lehetetlenség?

Igen, mert semmi véges forma, milyen a gondolat és a beszéd is, a végtelent, semmi időbeni meghatározás az időnek ellentétét, örökkévalóságot kifejezni nem képes; semmi, az okozatok láncolatán alapuló gondolkodás az okságnélkülit, az önmagától létezőt fölfogni nem képes. És a hol ezt más vallásokban mégis megkísérelték — ez a kísérlet mindig csak hu okoskodásokra, üres állításokra, fantasztikus költeményekre és vitákra, félreértésekre, sőt gyakran háborúra, gyilkolásokra és mindennemű szörnyettekre vezetett; tehát igazság, üdv és béke helyett csak tévely, veszedelem és

„Majd süttetek lágy kenyeret téjjel.
Egy subával takarózunk éjjel. (51. l.)

A subámmal takartam be
S a kis leány rám borult. (54. l.)

Szólhatnánk még egyéb eredeti irányu verseiről s arról a véghetetlen rossz „Mohács“-utánezatáról. (A temesvári csataterén), de azt hisszük, fölös dolog, a fentebb kimondott ítéletünk már eddig is elég igazoltnak tűnik. Múltaknak beváltak ily sorokat olvasni:

„Most a vető szánt...
Ő csak örül a kövér földnek és odább boronált“ (21. l.)

Ki szereti a jó perdülő hexametert; gyönyörét lelheti ebben:

„Állva szabadság! oltár gyujtata Európában, stb.

Mindezeknek utána pedig, nem lévén az elmondottakból elvenni való semmi, de hozzatenni való még nagyon sok, fent kifejezett reményünkhöz immár azon határozott óhajtatunkat toldjuk, hogy a silány „Első aratás“ után csakugyan ne legyen ám több termés!

Vegyes hírek.

* Az oláh püspök védekezése. Pável nagyvárad g. kath. püspök káptalanjauak egyik tagja dr. Laurán Ágoston kanonok akit szintén kemény vádakkal illetett Pituk plébános, higgadtan védekezik a „Nagyvárad“-ban a támadások ellen. Hivatkozik egy iskolai tantervre, melyet a g. kath. egyház néhány évvel ezelőtt alapított meg s kijelenti, hogy a magyarosodásnak ők nem szegik útját. Ahol vegyes ajku a lakosság, ott egyformán beszélnek az oláh és magya. nyelvet, sőt vannak községek, ahol a magyar az oláht ki is szorította. Arra a kérdésre, miben áll az, hogy Pável püspök vizsgálatot kért maza ellen, dr. Laurán Ágost ezt felelte: — „Tudtommal a püspök nem kért vizsgálatot, hanem a belügyminiszterhez táviratot intézett, hogy az ügy megvizsgálás a végett tegyen intézkedést.“ Laurán azt is mondta, hogy Pável nem fog Pituk plé-

szenvedés lett a következménye. Ezért utasított vissza Buddha minden erre vonatkozó kérdést, és ezért tiltotta meg tanítványainak is azt, hogy ezzel foglalkozzanak.

A Káté ezek után előadja a buddhista erkölcsant s a buddhista testvériség szervezését.

A buddhizmus tanítja a legmagasabb jót és bölcseséget személyes isten nélkül, a legmagasabb ismeretet kinyilatkoztatás nélkül; az erkölcsi vilárendet és igazságos kiegyenlítést, mely a természet és a mi lényünk, törvényeink alapján szükségképp beteljesedik: az egyén fönmaradását halhatatlan lélek nélkül; az örök boldogságot térbeli mennyország nélkül; az üdvözítőt nélkül; a megváltást, melynél mindenki a saját megváltója, s a mely imák, áldozatok, vezeklési gyakorlatok és külső szer-tartások nélkül és isteni kegyelem nélkül önerőnkől kivivható és már ez életben, itt e földön elérhető. Az egész tan magva kevés szóba foglalva: törekvés megsza b ad ulni az egyén bilincseitől, az értelemi, erkölcsi és fizikai kötelékektől; — törekvés az anyagi létsem miségétől és szenvedéseitől való megváltásra, és az igaz utasítás e cél elérhetésére.

bános ellen pört indítani. Ő felettes hatósága a lelkésznek, akit joga van kérdőre vonni, — de sajtópörbe nem fogja.

* Apponyi sulya Hogy milyen testi sulya van a grófnak, azt a napokban egy svájci önműködő mérleg mutatta meg Apponyi ugyanis mostanában megfordult a bodeni tó partján fekvő Rorschach városában is, a hol egy önműködő mérleg akadt meg a tekintete. Ekkor gondolta Apponyi, hogy jó lesz megmérni magát. Ugy is cselekedett. A szükséges pénzt tedobta a nyilásba, a mire a jól nevelt gép mutatója fölfelé kezdett szaladni és a — nyolcvannyalozas számnál állapotodott meg, a miből kitűnt, hogy a nemzeti párt vezérének a testi sulya 88 kiló.

* Nagyvárad virilistái. Nagyvárad adóügyi tanácsosa összeállította az 1894. évi legtöbb adót fizető bizottsági tagok névsorát. A polgármesterhez beterjesztett lajstrom szerint Nagyváradon tízezegygyen fizetnek 1000 frtnál több adót. Ezek: Hillinger Lipót vendéglős 2170 frt, gróf Bethlen Gergely háztulajdonos 1894, Schluach Lőrincz bíbornok 1718, Guttman József háztulajdonos 1543, Andrányi K. és fia. vaskereskedő 1431, Bartsch Sándor ékszerész 1416, Rimandocz Kálmán háztulajdonos 1424, Czeglédy Sándor vendéglős 1382, Papp György háztulajdonos 1333, Deutsch Károly 1328, Kurländer Rafael vegyesk 1315. Utánok mindjárt ifj. Zsigá Miklós következnek 943 frttal. A virilisek 144-en vannak, közöttük legkevesebbet fizet Zigre Miklós ügyvéd 173 forintot.

100,000 forint ára csempézett arany. A hunyadmegyei brád-muszári aranybánya munkásai Zalatnán 100,000 forint értékű csempézett aranyat váltottak be. A hunyadmegyei bánya az aradi kereskedelmi kamara által a kormány intézkedését kéri az ilyen üzelmek ellen.

* A gyöngéd nagybácsi. Egész Csongrád-megye népe borzadva hallja, miképp pusztította el a vagyon miatt a fiatal 19 éves Diószegi Flóris a családját. De a mint az adatokból kitetszik, a nyolczszoros gyilkos fia nagy bátyját, Diószegi Józsefet sem a gólya költötte. — A gyilkos legény nagybátyja kinél Flóris borzalmas tette után az éjjelt töltötte, szintén számot tart az örökségre, mely a meggyilkolt család után maradt. Beállított ugyanis az örökség dolgában Wilhelm Arnold dr. hódmezővásárhelyi ügyvédhez s azt tudakolta, csakugyan igaz-e, hogy nem fogják Flórist fölakasztani? — „Nem lehet, felelt az ügyvéd, mert még nem töltötte be a huszadik évét.“ — „Nem-é? — szölt csudálkozva Diószegi József. — En ugy hallottam, hogy ilyenkor korusitani szokták“ — Ugy értette ezt a bácsi, hogy nagykorusítsák a gyilkost, aztán föl is lehet akasztani, a vagyonka pedig jó lesz — neki.

* Eseményi jelentés. A szegedi csendőrkörület parancsnoksága tegnap egy hivatalos jelentést kapott a szent-tamási csendőrstől. Az ugynevezett „Eseményi jelentés“ volt ez, a legszabályosabban elkészülve. Az eseményi jelentés pedig így hangzott:

Az őrsparancsnok öngyilkosságát jelenti:

Jelentem, hogy ma délután három órákor agyon fogom magamat löni. Tartozom N. N. csendőrnek tíz forinttal, N. N. csendőrnek 5 forinttal, a vendéglősnek 1 frt 50 krral. Kérem ezt a közzagaldokodási vagyonnak rám eső részéből megfizetni s ami pénz marad, azt a temetésemre fordítani.

Rokonsimat, testvéreimet ez eseményről szükségtelen értesíteni, miután ugy sem sokat törődtek velem.

Az őrs rendben van. A mi öngyilkosságom okát illeti, jelenthetem, hogy az egész szerelem miatt történik.

Szent-Tamás, 1893. augusztus 28.

Steffel Gyula,
örsvezető.

A jelentés valóságot tartalmazott. Az őrsvezető a jelzett időben agyonlötötte magát.

Színház.

* **Tiszai Dezső** színiigazgató tegnapelőtt megjelent szerkesztőségünkben s nekünk közlés céljából átadta színtársulatának teljes névsorát, a melyben már csak is előre nem látott véletlenek okozhatnának változtatást. Hogy pedig Tiszai Dezső nem akart a közönségnek téves információt nyújtani, erről bennünket meggyőző a „Debreczeni Hírlap“ azon hirt is, hogy ezt a névsort Tiszai a színházi jelentéssel együtt „kinyomatni szándékozik.“ A „N e m z e t k ö z i S z e m l é - b e n“ különben több érdekes hirt olvasunk a jelenleg M-Szigeten sikerrel működő debreczeni színtársulatról, a melyeket itt közlünk:

„**K i i á t s z o t t t e r y e k**“ címet visel egy vigjáték, melyet **T i s z a i D e z s ő** debreczeni színiigazgató irt és mely aug. 23-án a máramaros-szigeti színikörben nagy tetszés mellett adatott. — **K á l d y M a r i s k á t** a népszínház egyik segéd-énekesnőjét, a téli idényre a debreczeni színházhoz szerződtették. — **A T i s z a i D e z s ő** színtársulata a m.-szigeti színikörben kiváló pártolás mellett működik. Ugy az ottani sajtó mint a közönség dicséri az élénk műsort és jó tagokat. Különösen tetszett **V e r ő G y ő r g y** 3 felvonásos operettje „**A szultán.**“ A címszerepet **S u g á r A r a n k a** creálta, még pedig ugy hangban, mint játékban kitűnő sikerrel, de **T i s z a i R o x e l á n j a** is kedves alakítás volt. A nők után első sorban **T i s z a i** dicséri levelezőnk, ki a barát teive kedély és humorral játszta. **K r é m e r**, **S t o l l** és **S t o l l n é** zajos tapsok mellett énekelték szerepeiket. A darabot néhány nap mulva ugyanazon sikerrel mint az első előadás alkalmával, megismételték. Általában Tiszai igazgató vezetésén szakavatottság és ügybuzgalom látszik. — A „**P a r a s z t b e c s ü l e t**“ Mascagni megragadó zenéjű operája aug. közepén kétszer, majdnem közvetlenül egymásután adatott a máramaros-szigeti arénában. A premiérnek ott kettős érdeke volt. Mert ez alkalommal lépett fel **N o v á k D e z s ő** a kiváló hanganyaggal megáldott fiatal tenorista is. Természetesen **S u g á r A r a n k a**, **L o c s a r e k n é**, **F e r e n c z i**, nemkülönbén a kor és zenekar derekasan oldották meg nehéz feladatukat, mellettük szépen emlékszik meg levelezőnk **N o v á k D e z s ő**ről. Dicséri erős, hőstevő hangját, ámbár játékát kissé kedetleneknek mondja, de a gyakorlat, tekintve Novák műveltségét, biztonnal meghozza a routint is.

Igazán örvendünk, hogy a tekintélyes színművészeti szaklap ilyen kedvezően nyilatkozik a Tiszai-féle színtársulat felől.

Helyi hírek.

— **Debreczen legnagyobb adót fizető polgárai.** Mint már említettük a törvényhatósági bizottság legtöbb adót fizető tagjai névsorának összeállítása munkába van véve s holnapról fogva a legtöbb adófizető debreczeni polgárok névsora, a mint ezt az adókönyvekből kiirtak, közszemlére lesz kitéve. E névsor 288 tagyos ember nevét tartalmazza, akiknek mindegyike 200 frtnál nagyobb összegű egyenes adóval járul évente az állambáztarás szükségletnek fedezéséhez. E névsorban a város, egyház és kollegium mint erkölcsi testületek, valamint a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok nincsenek benne. Részletezve a névsort, adóösszegek szerint, fizet 10,000 frton felül egy, 5000 frton felül egy, 3000 frton felül egy, 2—3 ezer frt. közt négy, 1500—2000 frt. közt hat, 1000—500 frt. közt tizenhét, 900—1000 frt. közt kettő, 800—900 frt. közt hét, 700—800 frt. közt tizenhárom, 600—700 frt. közt tizenhét, 500—600 frt. közt huszonegy, 400—500 frt. közt negyvenhét, 300—400 frt. közt ötven, 200—300 frt. közt száz polgártársunk. Utolsó köztük 201 frt 24 kr. adóval **P é l J a n o s** című dia mester. — Az érdeklődők kedvéért itt közöljük a névsorból a negyven első **D e b r e c z e n** leggazdagabb polgárait: **Steinfeld Mihály** birtokos 13679.87, **Hartstein** nék, a tanítás megkezdését bizonytalan ideig a

Péter birtokos 5339.11, **Csanak József** kereskedő 3239.68, **Szikszay József** házbirtokos 2766.81, **Vecsey Zoltán** birtokos 2674.78, **Kövesdy János** birtokos 2633.11 **Sesztina Lajos** kereskedő 2005.91, **Rickl Géza** kereskedő 1998.45 **Schäffer Nándor** birtokos 1934.29 **Áron Miksa** bérlő 1889.91, **Jámbor Ferencz** 1760.10, **Biedermann József** kereskedő 1710, **Simonffy Imre** polgármester 1578.93, **Fodor József** építész mérnök 1476.88, **Dragota Ignác** birtokos 1459.53, **Fried Leo** és **Dávid** bérlők 1451.90, **Geréby Fülöp** kereskedő 1378.01, **Horváth István** sertés kereskedő 1333.01. **Weisz Lévi** terménykereskedő 1273.74, **Buday József** és **Sándor** birtokosok 1209.99, **Györfly Aladár** kereskedő 1208.42, **Fried Emil** bérlő 1206.64, **Kardos László** kereskedő 1157.56, **Bulszter Ágoston** birtokos 1151.66, **Fehér Domokos** szálloda bérlő 1131.61, **Koszorus Lajos** birtokos 1088.49, **Bányai István** birtokos 1062.62, **Weinberger Lajos** kereskedő 1061.29, **Vecsey Imre** városi jegyző 1052.38, **Liptay Miklós** szappanos 1044.12, **Szabó Kálmán** és testvérei kereskedők 1019.06. **Tóth Antal** ügyvéd 995.04, **Varga Ferencz** építész 979.75. **Stern József** és testvére kereskedő és gyáros 887.46, **Dr. Szikszay Szabó József** orvos birtokos 852.12, **Kaszanyiczky Endre** kereskedő 851.48, **Kádár István** gazdálkodó 847.52, **Molnár Mihály** gazdálkodó 823.69, **Klein Mór** bérlő 809.83, **Szikszay Lajos** építész 808.61.

A törvényhatósági bizottság legtöbb adófizető tagjainak (virilisek) névsorát 1886-dik évi XXI-dik t. cikk alapján minden évben az igazoló választmány állítja össze s illetve igazítja ki ugyanezen törvény 26. §-a szerint a sorrend megállapításánál az állami-, felekezeti-, törvényhatósági-, községi-, és magánintézetek tanárai, a tudományos akadémiák tagjai, az akadémiai művészek, a folyóirat- és lapszerkesztők, a lelkészek, az ipar és kereskedelmet kamarák bel- és kültagjai, ugyszintén a magyar államban érvényes oklevéllel ellátott tudorok, tanárok, ügyvédek, bírák, orvosok, mérnökök, építésszek, gyógyszerészek, sebészek, bányászok, erdészek, gazdászok, gazdatisztek és állatorvosoknak összes egyenes állami adója kétszeresen számítottatik; továbbá a férj vagy atya államadójában a nő, valamint a kiskorú gyermekek állami adója is beszámítandó ha a nőnek vagy kiskorú gyermekeknek vagyonát kezeli. — Ehez képest értesítettik a város érdekeit lakossága, hogy a legtöbb adófizetőknek hivatalos kimutatása a városi jegyzői hivatalban a folyó 1893 évi Szeptember 2-ik napjával kezdődő 8 napi közszemlére kitétetni rendeltetett, ott az megtekinthető s ha az illetők ezen névjegyzék ellen felzárolni kívánnak és illetve adójuk kétszeres beszámításának kedvezményét a jövő 1894-dik évre igénybe venni óhajtnak, e végett a városi jegyzői hivatal helyiségében üléselő igazoló választmány előtt a folyó 1893. évi Szeptemből 11. 12. és 13-dik napjain d. e. 9—12 és d. e. 3—6 óráig, szóval vagy írásban jelentkezzenek és jogosultságukat igazolják, a későbbi felszólások figyelembe nem vétetvén. Debreczen, 1893. Augusztus 30-án. A városi tanács.

— **Az iskolákból.** Ujabb jelentéseket kaptunk, melyek — a kolera járványra vonatkozó preventív intézkedésképen — a tanév elhalasztását adjuk hírül. Itt következnek:

Alulirt igazgatóság tudatja az érdekeltekkel, hogy Debreczen sz. kir. város előjárósága a m. kir. belügyminiszter ur rendelete alapján a helybeli összes középiskolák megnyitását, a tanuló felvételét és beírását is — tekintettel a kolera járványra — bizonytalan időre elhalasztotta. A beírások napjai annak idején a hírlapokban fognak közzé tétetni. Róm. Kath. gymn. igazgatóság. Debreczen, 1893 szept. 1. A nagyméltóságú m. kir. belügyminiszterium leirata folytán Debreczen sz. kir. város törvényhatósága tekintettel arra, hogy a kolera már a Debreczennel szomszédos megyékben is járványszerűleg fellépett s a vidékről beözönlő tanuló ifjuság által esetleg ide behurczoltathatnék

tanítóképezdeben is elhalasztatni rendelte. Mivel az illetők azon megjegyzéssel értesítettnek, hogy a szorgalomszak netaláni megkezdéséről hírlapi közlemények és körlevelek útján jó eleve tudósíttatni fognak. Továbbá megjegyeztetik, hogy a folyó évi szeptember hó 1—4 napjaira kitézött magán pót- és javítóvizsgák a megjelenőktől felvétetnek, de e vizsgák letehetésétől azok sem lesznek kizárva, kik a betiltási rendelkezéssel netalán értesülve most nem jelentek meg. Debreczen, 1893 szept. 1. Jó István tanítóképezdei igazgató.

— **A kolera.** A koleráról tegnap érkezett hírek kedvezőbbek az eddig érkezetteknel. A róvárosban nem történt újabb eset, és a vidékről sem jött a járvány haladását jelentő hír. Csak Ausztriában, Galicziában terjed egyre az epidémia, a mi annál veszélyesebb, mert a hadgyakorlatokat ott okvetlenül megtartják. — A belügyminiszter és közoktatásügyi miniszter együttes elhatározása folytán az egyetem és műegyetem a további intézkedésig elhalasztották. A vizsgálatok megtartása dolgában holnap fognak határozni, a műegyetemen azonban a vizsgálatokat a rendes időben okvetlenül megtartják. Hieronymi Károly belügyminiszter. rendeletileg intézkedett, hogy az egész országban a középiskolákban a tanítás megnekedessék.

— A rendőrség által közhírré tétetik, miszerint Szabolcs vármegye területén az összes búcsúk és országos vásárok megtartása, tehát a f. évi szeptember 4-én Nyiregyházaán lévő országos vásár is betiltatott. Közhírré tétetik továbbá, miszerint a f. évi szeptember 8-án tartatni szokott szentjóbki kisasszony napi búcsú megtartása betiltatott. Debreczen, 1893. aug. 31. — **A Tisza-Csege** mellett eső; koleraótló inficiált Nagy-Majorban tegnap ismét szaporodott egygyel a halottak száma. Ujabb betegség is történt, minek következtében az erélyes alispán **R á s ó Gyula** kir. tan. teljesen elszigetelte a nagy-major munkásait, a körüleső tanyák, helyiségek lakosságával való érintkezéstől. A csendőrség számát megszorította s járvány orvosul kinevezte **G a s z n e r P a l** debreczeni szigorló orvost ki már tegnap elfoglalta a nagy-majorban számára berendezett lakást **F e r e n c z y Elek** főszolgabíró ma reggel ismét a vész színhelyére utazott.

— **Városok értekezlete.** A polgármesterek értekezletére eddig tizenkilenc város jelentkezett, vagyis az értekezletre felhívott 23 város polgármesterei négy kivételével mindnyájan csatlakoztak a győri kollegájuk által kezdeményezett mozgalomhoz. De hát még mindig polgármesterek értekezletéről emlékeznek a lapok. Mikor hallunk, olvassunk már valamit arról, hogy e nagytfontosságú értekezleten nem a polgármesterek, hanem — a mint Debreczen város nagy tekintélyű tanácsa kívánja — a városok küldöttei, bizottsági tagjai fogják tárgyalni az igen fontos közügyet, a városok közigazgatásának és önkormányzásának rendezését. Debreczen tanácsa elhatározta, hogy a kezdeményező győri polgármestert, ilyen irányban fogja értesíteni. Ezóta elmúlt néhány hét. Hát Debreczennek nagyon is gyakorlatias észjárásról sugalmazott álláspontjához egyetlen egy város se csatlakozott volna. — Legalább még eddig a kongresszusnak Debreczen által kívánt alakulásáról semmi hír.

— **Iskolai évet megnyitó istentisztelet** A debreczeni ev. ref. elemi iskolák összes fi- és nőnövendékei, ma 4000-en felüli számban töltötték meg a nagy templom padjait, hogy az 1893/94 iskolai év elejéü áhíthatos énekléssel és imával kérjék az egek urát, hogy adjon nekik erőt, kitartást a hosszú év munkájához. Az istentiszteleten megjelentek **K i s s Á r o n** püspök, **K i s s A l b e r t**, orsz. gyűl. képviselő, **N é m e t y Lajos** ref. lelkész, **E ő t v ő s Károly** Lajos kir. tanfelügyelő, **J o ó István** tanító képezdei igazgató és még számosan. A tempomot zsuftóságig megtöltő hallgatóság előtt **D i c s ő f i** ref. lelkész mondott lélekelmélő imádságot. Az énekeket **Szotyori Nagy Károly** kísérte művészi orgona-játékával. Az istentisztelet után a gyermekek tanítóik vezetése alatt visszatértek iskoláikba.

— Személyi hírek. Dóczy Imre a debreczeni ev. ref. főiskolában a classica philologia tanára, görögországi tanulmány-utjából visszajöve miután néhány napot más helyeken rokonai látogatásával töltött, tegnapelőtt Debreczenbe visszaérkezett. — Vargha József volt szarvasi zenetanár, jelenleg a Kossuth utcai újtemplom megválasztott kántora s az ev. ref. nőnevelde zenetanára ma reggel fungált először az új templomban.

— Adakozás a böcsészeti fakultásra. A lelkeszi értekezlet tegnap este abban állapodott meg, hogy a debreczeni ref. templomokban szeptember 17-én vasárnap délelőtti isteni tiszteleten hívják fel adakozásra a gyülekezetet a debreczeni böcsészeti fakultásra.

— Ertesítés. Mindazok, kik a debreczeni autonom orthodox izraelita hitközség pásti közi 1569. sz. a. ujonnan felépült templomában imaszékeket örök áron megvenni vagy a közelgő nagy ünnepekre kibérelni szándékoznak, értesítetnek, hogy az imaszékek eladására nézve az árverés folyó évi szeptember hó 3. 4. és 5-én d. u. 3—6-ig; a bérbeadás pedig szeptember hó 6. 7. és 8-án szintén d. u. 3—6-ig a helyszínén, az ujonnan felépült templom előcsarnokában fog megtartatni. Schwarz József, elnök.

— A magyar tőzeg ipar és műtrágyagyár részvénytársaság Budapestről a közegészségügyre nézve azt a fontos ajánlatot tette nem régen a városi tanácsnak, hogy az összes hulladékok eltávolítására, ezeknek mezőgazdasági értékesítésére az ürszékeknek tőzeggel való fertőtlenítésére vállalkozik. A tanács teljesen méltányolta e komoly és figyelmet érdemlő ajánlatot, de a szerződés megkötésére vonatkozó tárgyalásba ezuttal nem bocsátkozhatott, mivel Debreczenben az ürszékek nagyobb része az utcai csatornákra van építve, — ilyen ürszékeknek pedig e részvénytársaság rendszere nem alkalmazható. Mindazáltal a tanács megkereste a társaság igazgatóságát az iránt, hogy hajlandó-e és mily feltételek mellett a közt-reken tervezett nyilvános pissoirok berendezését és kezelését elvállalni s ha ezek kellően sikerülnek ugy kész a város szabályrendeletet alkotni arra, hogy ürszékek többé csatornák fölé nem építhetők és hogy minden ürszékre nézve a tőzeggel való fertőtlenítés kötelezővé legyen. Az igazgatóság sietett a válaszzal s ma megérkezett az ajánlata mely szerint tőzeggel való fertőtlenítésre méltányos feltételek mellett berendez ilyen nyilvános ürszékeket. Részletes ajánlat azonban csak a tervek és méretek ösmerése után tehet. Különösen melegen ajánlja az ő saját, csinos pavillon alakú készülékeit a piacra amelyek darabonként 600 fruba kerülnek és évi fentartásuk csak 20 frtot igényel. A készülék árát csak akkor kell kifizetni, ha minden tekintetben beválik. Próbakísérletre már utnak is indított a társaság egy turfával fertőtlenítendő szoba-készüléket.

— Öngyilkosság. Soltész Gyula 37 éves csapókeri lakos, tegnap este 6 órakor saját lakásán a szoba ajtajára felakasztotta magát. Mire észrevették már ki is szenvedett. Dr. Kénéz Gyula és Erdei István rendőrfogalmazó a helyszínére érkezvén, a hullát megvizsgálták és beszállították a közkórház halottas kamarájába. Az öngyilkos özvegyet és három gyermeket hagyott hátra. A szomszédok mondják, hogy Soltész már régóta üldözési mániába szenvedett: többször megessett, hogy éjszakának idején kiszaladt lakásából s a kert-ségben barangolt. Valószínűleg ezen baja felett kétségbeesve, két hét óta folyton korcsmazott, míg tegnap elszánta magát a végsőre.

— Elköttyavétyélt régiségek. Végre valahára rászánta magát a városgazdai hivatal, hogy a város istállójának udvarán régóta disztelenkedő, rozszant hordókat, melyeket régebben tüztöltéshez használtak, eladja. Kilencz hordóért, az alájuk helyezett kis szekérral együtt 40 frt 60 krt fizettek az „öregnemű üzerek“, minthogy a járművek születte farészeit már tüzre is alig-alig lehet használni. A megmaradt fecskendőket renováltatni fogják s szétosztják a város külső telkein lévő épületek számára.

— Tanulmányi szemle. A debreczeni tüztöltő tanfolyam hallgatói Szikszay Gyula tüztöltő főparancsnok vezetése alatt ma délután először a színházban, aztán a „István“ gőzmalomban megsemmisítették a tűzbiztonsági berendezéseket, melyek közül különösen az utóbbinak minta szerűsége keltette fel méltó bámulatukat. Ezzel a tanfolyam bevégeződött; már holnap kezdődnek a két napig tartó vizsgálatok.

— Elveszett. Tegnap d. u. az üzletvezetőség egy díjnoka 15 papír egy forintost veszített el a főtözsde és városháza közötti járdán. A becsületes megtaláló keretik az összeget lapunkhoz beszoalgtatni. Cs. J. ur szobaleánya látta, a midőn a pénz fölemeltetett s az általa a rendőrségnél adott személyleírásból itélve, valószínű, hogy az egyén a találó, kibén előre is megbízhatunk.

x Harmathy Pál lapunk mai számában foglalt hirdetésményére felhívjuk a tanuló ifjuság figyelmét.

Törvényszéki csarnok.

* De strigis quae non sunt. . . Hijába mondotta néhai Könyves Kálmán király és hijába erősítette meg a mondását Zajthay István uram, a peleskei notárius, hogy „mivel a boszorkányok nem léteznek, hát kérdés se essék felőlük“ — azért a fin desiecle népének két szülötte, Varga Lajos és Balázs János, az előbbi 20 éves gépész segéd, a másik 18 éves cipész segéd, tehát iparosok, a kik tudnak olvasni és írni. Mind a mellett erősen hisznek a boszorkányokban s a boszorkány-idézés különös hathatós, sőt csalhatatlan módját ösmerik. Bizonyos, hogy még az apai házban hallották, hogy az embernek nem kell egyebet tenni, mint a karácsony esti éjféli mise alkalmával kifordított kabátot és nadrágot öltetni, azután a templomban egy velök hozott zsámolyra leülni és várni, erősen várni a boszorkányt.

— Meg is tették ezt Varga is, meg Balázs is amennyiben 1892. Deczember hó 24-én, a nádudvari róm. kath. templomba vonultak s ott a mondott czeremoniák szerint viselkedtek. Természetes, hogy a közfigyelmet magukra vonták s az istenitiszteleket, de különösen a hívők vallásos érzületét megzavarták, s e miatt állottak ma a debreczeni kir. törvényszék előtt, a mely következőleg alakult meg: Elnök Balogh Imre, bírák: Ujhelyi András és Baróthy Béla, a közzvádat pedig dr. Simonffy Béla képviselte. A mai végtárgyaláson Meyer János, Gerecs István és Boros Lajos szemtanuk teljesen beigazolták a vádlottak terhére rótt bűnoselekményt, s hiába a szegény vádlottakon meglátszik, hogy inkább ők tettek volna b a b o n á s s z e r t a r t á s z a v a r á s a c z i m é n y p a n a s z t, m e r t a b o s z o r k á n y s z e r i n t ö k o k t e v t e n m e g j e l e n i k, h a a k i v á n c s i n á d u d v a r i a k m e g n e m z a v a r j á k. A vádlottak végül vallás elleni vétségért 3—3 napi fogságra és 5—5 forint pénzbüntetésre ítéltettek; vádlottak s a kirávi ügyész nem felebbezvé, a z i t é l e t j o g e r ö s s é v á l t. De hát nem a templomot, vagy az iskolát kellene egy kis pénzbírsággal megróni, a miért oly keveset tesz a babonák és a tévhit kiirtására?

* A Replika pöre. A Replika vádlottjai ellen megtartott végtárgyalás, melynek során a vádlottak és védők az oláhok rendes komédiáját megint eljátszották, csak tegnap reggeli négy órakor végződött.

Jeszenszky főügyési helyettes hatalmas vádbeszéde után a bizonyítási eljárás elég hamar befejeződött, de azért a védők csak éjféli után jutottak szühoz s ekkor elég sokáig vették igénybe az esküdtek türelmét. A védők a nem egészen ismeretlen s oláh részről szinte közkeletű argumentumok mellett egészen új s a hallgatóság jelentékeny részének igen mulatságos okokkal állottak elő s különösen nagy derűtséget keltett az egyik védő, Mudrony Pál, aki midőn azt próbálta kimutatni, hogy a Rep-

lika egyáltalán nem igazató irat, lelkesedésében így kiáltott fel:

— Ha angyalok bírálnák, nem itélnének el érte senkit!

A közönség oláh részének moraja közben kelt fel Jeszenszky Sándor főügyési helyettes, hogy a védők összes állításaira reflektáljon. S bár az idő ekkor erősen reggelre hajlott, a kintartó közönség lankadatlan figyelemmel és nagy tetszéssel hallgatta vagdalozását, melylyel a védők argumentumait kellő értékükre szálította le.

Ekkor aztán az esküdtek visszavonultak s reggeli négy órakor a törvényszék kihirdette verdiktjükeket. Az esküdtek Popovicsot egyhangulag, Románulut pedig tizigennel, két nem ellenében vétkesnek mondották ki.

Ennek alapján a törvényszék Povovicsot négy évi, Románulut pedig egy évi általam fogságra ítélte.

Popovicsot ötezer forint biztosíték mellett az ítélet jogerőre emelkedéséig szabadlábra helyezték. A vádlottak semmisségi panaszt jelentettek be, míg az ügyész megnyugodott az ítéletben.

Az oláhok setreasca-kiáltásokkal kísérték az elítélteket.

Popovics neje az ítélet kihirdetése után a közönség oszlása közben égő arccal kiáltott fel:

— Ne féljete, a románokkal van az Isten!

Egy házasság a II. császárság alatt.

Malot Hectortól.

ELSŐ KÖTET.

IX.

(Folytatás.)

20.

— Így hát lehetet en, hogy a hid elkészüljön; még a munkalatok sincsenek itélve, a szabályszerű batáridőket kell, hogy megtartsuk.

— Bizonyára, ha ezen határidőket meg kellene tartani, soha sem készülnénk el vele; miután ezt akarjuk és ön is akarja, el fogunk készülni.

— Ah! főnök ur, ha ön erre képes, ugy ön az én megmentőm, az én jóltevőm.

— En barátja vagyok önnek, és mert barátja vagyok, azért ke tettem fel az éjszakán, Sainte Austreberthe vicomte ur megérkezete után, azonnal, kivel szemben állani szerencséje van és a ki velem ő felsége utazását bizalmasan közlé; mert barátja vagyok önnek azért hivatam ön községi adótszjtét a főnökségre: végre, mert barátja vagyok önnek, azért készítettém el előre ezen levelet, melyet kérem, hogy elolvasson és mely megfogja önnek magyarázni hogy ön hogyan lesz megmenthető.

A maire ezen levelet olvasva, oly öröm mámortól lön elfogódva, hogy hosszas ideig nem talált szavakat annak kifejezésére; az egyedüli szavak, melyek reszkető ajkai körül elörtörtek ezek voltak: Főnök ur, főnök ur!

— Készítse el utalványát, mondá ez végezni igyekezvén.

Míg a maire elhelyezkedék a végrehajtó lépett be.

— Riradeynera ur ujjalag csemetett, mondá halkan.

— Még egy negyed órát.

Az utalvány elkészült és alá lett írva.

— És most utasításokat fogok adni, mondá de Cheylus ur, a községi adószedőnek, hogy azonnal vegye fel a 20.000 francot mert iránta nem lehetek oly bizalmas mint ön iránt és neki nem szabad az okot tudni, mely annyira szorit bennünket. Ez idő alatt, Sinte Austreberthe ur megfogja önnek magyarázni, hogyan akarja a munkalatoakat végrehajtani.

Sainte Austreberthe kissé megzavarodott, mert beszélő szerepre sehogy sem volt elkészülve, de csakhamar észrevette, hogy büntetlenül mondhat akármit a mi a fején átmege: a maire nem halgat oda, és felel mindenre.

— Igen uram, a hogyan önnek tetszeni fog; de a lényeges az látja, hogy siess n. Ha a hid nem lesz tartós, ujra megcsoáltatjuk. Oly erős legyen, hogy a császárt megbirja és szemre emlékszerű, ez az egész a mit kívánok.

Egy negyed óra múlva, a főnök visszatért a községi adószedővel; ez kezében két csomag bankjegyet tartott.

A mint a fizetés megtörtént és az adószedő eltávozott; a maire vissza akart vonulni, de, de Cheylus ur visszatartá:

— Tudja édes maire ur, hogy ön a világ békét tartja kezei között. Bordeaux a spanyolországi utba esik, és ha önnek vigyázatlansága folytán, nyilvánossá lenne, hogy a császár a határokhoz közeledik, ez a diplomacia figyelmét keltene fel, miért a felelősség önre hárulna. Spanyol ügyek ön tudja milyen hordereje van ennek.

— Nos, mondá a de Cheylus ur, a mint a maire eltávozott, mit mond ahhoz, hogyan szereztem meg a 20.000 francot?

— Ön bámulatra méltó volt.

— Nemde mulatságos az emberi gyöngeségek hurjait mozgatni?

Don José Riradeynera jelentette magát, és pár percnyi társalgás után, Sainte Austreberthe, beszélgetés közben, titkon átnyújtá a két csomag bankjegyet.

— Elutazik ma Madridba? kérdé de Cheylus ur.

— Nem, a mai és holnapi napot Châtean-Pignonban, Donis urnál fogom tölteni

— Igy hát alkalmasint szerencsénk lesz, önt viszontlátni, mert maholnap Pressacba, Chatean-Pignon mellett, megyek egy községi hivatal és oskolák megnyitására, s nem fogom elmulasztani Donis urnál látogatást tenni. Ön velem fog jönni nemde Sainte Austreberthe?

— Mulattató lesz az?

— Ön fogja látni hogyan gyakoroltatom a tüzoltókat és hiszem hogy az elég furcsa lesz.

X.

Azon időben melyben e történet folyik a Médoci vaspálya nem volt még használatban, és Bordeauxból kocsin Pressacba menni mely Medoc (felső) egy nagy mezővárosa, körülbelül három óra kellett.

— Ismét korán fogom felkelteni, mondá de Cheylus ur Sainte Austreberthenek, mert a megnyitás délre van határozva s szeretem meglepni embereimet.

Midőn Sainte Austreberthe, reggeli nyolcz órakor lejött szobájából, a főnököt találta lenni a ki épen mintegy husz darab jegyzetekkel ellátott felzetekbe burkolt okmányt helyezett az utazó kocsni vankosaira, és azzal megindultak rögtön Tourny fasorai között.

— Kedves barátom, mondá a főnök III. Napoleon lovagszobra előtt, mely granit talapzaton e fölirotot viseli: „A császárság a béke“ elhaladva, bocsánatot kérek, hogy megrontom társaságát, de dolgoznom kell.

— Mindezt elakarja olvasni? kiáltá ijedten Sainte Austreberthe.

(Folyt. köv.)

Apró-cseprő.

* Beugratta.

Vendég (ravaszul): — Korcsmárosné, az ágy nagyon jó volt, de valamit találtam benne...

Korcsmárosné (sértődve): — Valamit talált? Nos, a mit talált, azt bizonyára magával hozta és el is viheti

Vendég (még ravaszabban): — Jó, tehát elviszem az ágyban talált — gyémánt gyűrűt.

* Mégse mindegy.

Gigerli: — Elhivattam önt, orvos ur, de meg kell vallanom, hogy egy csepp bizalmam sincs a modern gyógyítás módban.

Orvos: — Nem tesz semmit! Lásza, az ökörnek sincs bizalma a barom orvosban és mégis meggyógyítja.

Beteg voltam én,

Mégis megholtam én,

Az új temetőben

Legelső voltam én!

Rózsa nyílt rajam,

Violát neveltem,

A kiért megholtam

Azért virágoztam!

Népdal.

A szabadság a nemzetek örök ifjuság.

Manuel Foy.

Az álarcz lehull, az ember marad, s a hős elpárológ.

J. B. Rousseau.

Szavakkal nem lehet egy tartozást leróni.

Shakespeare.

* Koch a koleráról. A híres német tudós a kinek tudományos hírnevét a tüdővész gyógyításának meggyógyulása nem rontotta meg, értekezést tett közzé a kolera meghatározásának mai állásáról. Ma már kétségtelen, hogy a kolma-bacillus mindig megvan a kolerás ürülékében és ha meg lehet mikroskóppal találni, kétségtelen a kolera diagnózisa. Ez annyival fontosabb, mert egyes szörványos eseteket a betegség jeleiből nem lehet biztosan megállapítani, pedig éppen az a legfontosabb, hogy ki lehessen deríteni, melyek a kolerás esetek és a járvány végén, melyek még az első esetek. Ha ezt nem tudjuk, elkésünk az intézkedésekkel a járvány elején és fölösleges szigorúságot fejtünk ki, a mikor már nincs járvány. Azonban a bacillus meghatározása gyors legyen és biztos. Egy napi késedelem is nagy bajokat okoz, meg aztán a kolera enyhébb eseteiben se maradjon kétség a meghatározásban. Eddig a legavatottabb vizsgálónak is két teljes nap kellett a meghatározásra, arra kellett tehát törekedni, hogy ezt az időt megrövidítsék. Ez sikerült is. Az új eljárása szerint az esetek felében néhány perc alatt meg lehet állapítani a kolerát, a nagyszámu és bizonyos elrendeződést kómmabacillusokról. Persze bizonyos ügyesség és gyakorlottság kell hozzá. Az esetek másik felében tenyészteni kell a bacillusokat, de ez az eljárás is tökéletesítve van. A gyanus materiából egy keveset peptonoldatba tesznek s 37 Celsius fokot tartják. Ha csak néhány bacillus volt is benne, már 6-12 óra alatt elszaporodnak s mivel levegőre van szükségük, gyorsan a folyadék felszínére emelkednek s úgy meggyűlnek, hogy egészen behártyásítják a folyadékot s ha 6-12 óra múlva mikroskóppal vizsgáljuk meg a folyadék felszínének egyetlen csöppjét, rengeteg számban találjuk benne a bacillust. Ha még bizonyosabbak akarunk lenni, a felszínről vett csöppöt zselatin lemezbe vagy agar-agar-ba oltjuk. Kellő hőmérsékén 10-15 óra múltán féltreismerhetetlen kolóniákat alkot már a bacillus, úgy hogy a legkétségesebb eseteket is 21-27 óra alatt biztosan meg lehet állapítani. Ezzel az eljárással az is meg lehet tenni, a mi eddig vajmi ritkán sikerült, hogy az ivó vízben vagy a folyó vízben is meg lehet találni a kolera bacillusát. Koch pl. megtalálta Hamburgban, Altonában, Nietlebenben az Elbe vízében, Altonában a kutvizben, a nietleneni vízvezeték vizében. A járvány szüntével a bacillus is eltűnt a vízből. Eddig is tudtuk, hogy rossz ivóvízből kolerát lehet kapni, de nem tudták bizonyítani, hogy kolera-bacillus van a vízben. Ha valaki talált, abban is kételkedtek. Annál nagyobb diadala ez a Koch vizsgálatának.

Közgazdaság.

* A mesterséges borok készítésének és forgalomba hozatalának tilalmazásáról szóló törvény, melyet bortermelőink oly régóta türelmetlenül sürgettek, végre megalkottatván és ő fel sége által szentesítettén az 1893-ik évi XXIII. törvényezikbe foglaltatott és az Országos Törvénytarban f. hó 4-én hirdettett ki. A törvény, az annak utolsó szakaszában foglalt rendelkezéshez képest a kihirdetés napjától számítandó hat hó múlva, tehát jövő évi jan. hó 4. fog életbe lépni. — A végrehajtásra vonatkozó terjedelmes utasítás szövegét a végre hajtással megbízott kereskedelemügyi, földmívelésügyi, pénzügyi és belügyi miniszterek már megállapították s így rövid idő alatt már e végrehajtási

rendelet is meg fog jelenni. Ennek a törvénynek hazai bortermelésünk szempontjából való nagy fontosságát felesleges lenne újból hangsúlyoznunk.

* Az osztrák-magyar bank kamatlába. Az osztrák-magyar bank fótanácsa, az összes irányadó viszonyok mérlegelése után egyhangulag elhatározta, hogy a kamatlábat ez idő szerint nem emeli fel, hanem a bank birtokában levő sőjegyeket az őszszel, a bank ellenében emelendő legitim kereskedelmi igények mértékéhez képest az adómentes bankjegytartalék megerősítésére bevonja.

Budapesti áru-tőzsde.

Gyenes és Balog gabona-bizományi cég jelentése.

Budapest, augusztus 31.

Napi jelentés.

Gabonaüzlet.

Készüzletben ma nem volt nagy a kínálat, malmaink is korlátolt vételkedvet tanúsítottak, úgy hogy az irányzat csendes, nyugodt maradt és a forgalmazott 25,000 mm. változatlan áron talált vevőre.

Ela dások:

Tiszavidéki 100-82 mm. 7.80 frt, 350-81 mm. 7.80 frt, 200-81 mm. 7.80 frt, 100-81 mm. 7.75 frt, 100-81^s mm. 7.85 frt, 100-80 mm. 7.67¹/₂ frt, 300-79^s mm. 7.67¹/₂ frt.

3 havi időre.

Zab 500 mm. 6.77¹/₂-6.95 frt.

készpénzfizetés mellett.

Egyébb cikkek nem változtak.

Határidőüzlet. Tekintettel arra, hogy Amerika ma ismét lanyha irányzatot, sőt csökkenő árakat jelzett, továbbá tekintetbe véve a többi külföldi jelentéseket, a mi piacunk sem javulhatott. Az irányzat tehát tovább is lanyha maradt, és igen csekély árhullámmal a tegnap esti zárathoz 1-2 krajai árcsökkenést szenvedtünk. Csupán zab tartotta árait és szilárd maradt, minthogy a hozatalok csekélyek, és a kivétel is dolgozik benne.

Zárlat 1 óra:

	frt
B u z a szept.-okt.	7.32-7.33
márcz.-ápril-ra 1894.	7.75-7.77
R o z s őszre	6.92-6.04
tavasza 1894	6.47-6.49
Tengeri szept.-oktre	4.60-4.62
máj.-júnra 1894.	5.03-5.05
Z a b szept.-okt.	6.50-6.52
márcz.-áprilra 1894	6.53-6.55
Repeze aug.-szept.	16.30-16.35

Zárlat 4 óra:

	frt
B u z a szept.-okt.	7.36-7.38
márcz.-ápril-ra 1894.	7.78-7.80
R o z s őszre	6.04-6.06
tavasza 1894	6.49-6.51
Tengeri aug.-szeptre	4.62-4.63
máj.-júnra 1894.	5.04-5.06
Z a b szept.-okt.	6.51-6.54
márcz.-áprilra 1894	6.54-6.55
Repeze aug.-szept.	16.35-16.40

Külföld: New-York buza $\frac{3}{8}$ -1, tengeri $\frac{1}{2}$ - $\frac{5}{8}$ olcsóbb, Chicagó buza $\frac{3}{8}$ - $\frac{1}{2}$, tengeri $\frac{3}{8}$ - $\frac{1}{2}$ olcsóbb, Liverpool javult, London üzletelen, Páris változatlan, Berlin mai kezdet $\frac{1}{4}$ olcsóbb.

Értéktőzsde: Ma ismét kedvezőbb hangulat uralkodott a tőzsdén, minthogy külföld javult és a vételkedv nálunk is fokozódott.

Zárlat 1 óra: Osztr. hitel 335.20, Magy. hitel 410.50, Rimamurányi 216.—, Osztr. államv. 300.50, Déli vasut 103.—. Zárlat 4 óra: Osztr. hitel 335.—, Magy. hitel 409.50, Rimamurányi 216.50, Osztr. államv. 300.25, Déli vasut 103.25. Időjárás: kissé felhős, borult.

Érték tőzsde.

(A debreczeni „közgazdasági bank részvénytársaság“ közlése 1893. aug. 31-én.)

Államadósság:

Magyar aranyjárdék 4%	—	116.—	116.30
" vasuti beruházási kötvény 4 $\frac{1}{2}$ %	—	126.—	127.—
" koronajárdék 4%	—	94.50	94.55
" regále váltásági kötvény 4 $\frac{1}{2}$ %	—	100.—	101.—
Osztrák aranyjárdék 4%	—	118.25	118.75
Egységes állam kötvény 4 $\frac{3}{10}$ %	—	96.—	96.75
Tisza-szegedi 4%-os nyeresémsorsjegy	141.—	—	142.—

Részvények:

Magyar hitelbank részvény	—	—	409.50	410.—
Osztrák hitelrészvény	—	—	335.60	335.80
Magyar ipar- és kereskedelmi bank részv.	114.75	—	—	115.25

ptember 1
törvénynek
l való nagy
sulyoznunk.
matlába. Az
sszes irány-
gyhangulag
ot ez idő
m a bank
zel, a bank
elmi igények
ankjegytar-

Sorsjegyek:			
Magyar jelzálogbank 4%-os sorsjegy	128.—	128.50	
Osztrák földhitel sorsjegy 3%-os	115.—	116.—	
Magyar vöröskereszt sorsjegy	—	12.50	12.90
Osztrák " " "	—	19.—	19.50
Olasz " " "	—	13.50	14.—
Bazilika sorsjegy	—	9.—	9.40
Jó-sziv " " "	—	3.—	3.30

Pénzszámok:			
Cs. és kir. arany	—	5.90	6.04
20 márkás arany	—	12.34	12.38
20 frankos arany (Napoleon d'or)	—	9.95	9.99
Sovereigns	—	12.60	12.66

Budapest-kőbányai serfészkereskedelmi csarnok.

Augusztus hó 30. Hízott sertés árak:
I. Magyar első rendű: Öreg nehéz (páronkint 400 klgon felüli sulyban) —. krig. Öreg közép (páronkint) 300—400 kilogramm sulyban —. krig. Fiatal nehéz (páronkint 320 kilogramm felüli sulyban) 42.5—43. krig. Fiatal közép (páronkint 251—320 kilogramm sulyban) 43.—43.5 krig. — Fiatal könnyű (páronkint 250 klg. terjedő sulyban) 45.—46. krig. II. Magyar szedett: Nehéz (páronkint 280 klg. felüli sulyban) 41.—42. krig. — Közép (páronkint 220—280 klg. sulyban) 42.5—43. krig. Könnyű (páronkint 220 klg. terjedő sulyban) 43.—45. krig.

Közönség köréből. *)

(Korai öröm.)

T. Szerkesztőség!

A városi tanács még a nyár kezdetén megörvendeztette Nagy és kis-uj utca lakosait azzal, hogy kérelmük folytán elrendelte egy közkutatást a furatását a Kápolnási közben. A városunkban működő egyik kufurási vállalat meg is kezdte a munkát, de néhány nap múlva abban hagyta — mint hallottuk — azért, mert vidéken van elfoglalva. A munka szünetel ma is. — Most itt a kolera a nyakunkon és három utca lakossága a legnagyobb veszélynek van kitéve a miatt, mert nincs közelében olyan közút, honnan egészséges víz ivóvízzel láthatná el magát. — Ajánljuk e körülményt a városi tanács, különösen pedig a járványbizottság szíves figyelmébe. Ha a mostani vállalkozó nem képes a városi Tanács megbízásának eleget tenni, el kell vonni tőle a megbízást azonnal. van Debreczenben több kufurási vállalat s néhány nap alatt helyrehozható lesz az eddigi mulasztás.

Debreczen, 1893. Szeptember 1.

Egy érdekelt.

*) E rovatban közölttekért nem vállal felelősséget a szerk.

Szerkesztői posta.

Y. Z. Az ilyen való történetek csak úgy érnek valamit, ha költéssel vannak megírva. „A szegény Gizácskák”-ból ez hiányzik.

M. P. Abonyi Lajos családi neve Márton Ferencz. Jelenleg Nagyabonyban él s pusztán gazdálkodással foglalkozik. Való igaz, hogy mikor ez a magvas, magyaros izű novellistánk összes műveit kiadni szándékozott, összesen két, mond két előfizetője akadt széles Magyarországon. A központban az ember könnyebben jut hozzá a reklame-nak síp-dobjához, a mi nélkül — ugy látszik — valódi tehetségek nem érvényesülnek, a selejtesek azonban megkapják a zajos, de talán kevésbé tartós dicsőséget. Abonyi Lajos 1888-ban, „Magduska öröksége” című darabjának előadásakor járt Debreczenben. Legjobb regénye az „Egyetem pallosa”, leghíresebb novellája a „János pap országa”, főbb népszínművei a fentebbi kívül „A betyár kendője” és „A siroki románca”. Mintegy 60 éves, áldott jó lelkű ember, ki folyvást ír, vagy tervez valami maradandót és szépet.

L. r. Megsértették? B a l z a c mondja: „Az ember sosem oly magasztos, mint a mikor megbocsát.” P o p e így szól: „Tévedni emberi, megbocsátani isteni dolog.”

Kiadó és laptulajdonos:
„Osokonai” nyomda és kiadó r-t.

Felölös szerkesztő:

Vértesi Arnold.

A DEBRECZENI telefon vállalat augusztus havi kimutatása.

NÉVSORA

beszélő állomásainak.

- 42. „Angol Királynő” szálloda.
- 69. Államvasutak állomás-töbke.
- 75. Államvasutak üzletvezetősége.
- 15. „Baross” kávéház.
- 34. Dr. Balkányi Emil orvos.
- 40. Dr. Balkányi Miklós ügyvédi irodája.
- 91. Dr. Balkányi Miklós lakása.
- 84. Bauer és Társa gépgyára.
- 36. Berger Henrik irodája.
- 37. Berger Jenő műépítész lakása.
- 14. „Bika” szálloda.
- 65. Dr. Balkányi Ede orvos.
- 116. „Bécsi” biztosító társaság.
- 135. Dr. Burger Péter orvos.
- 8. Berger Henrik nyári lakása.
- 132. Dr. Bakonyi Samu ügyvéd.
- 83. Casinó.
- 70. Csanak József nagykereskedése.
- 88. Csanak József nyárilak.
- 90. Dr. Csikos Sándor orvos.
- 18. „Debreczen” szerk.
- 35. „Debreczeni Ellenor” szerkesztősége.
- 55. „Debreczeni helyi vasút” irodája.
- 43. „Debreczeni helyi vasút” nagyerdő indóháza.
- 104. Debreczeni első takarékpénztár.
- 20. „Debreczeni Hirlap” szerk.
- 2. Dohánygyár.
- 49. Dobos víga ó nagyerdőn.
- 142. Dréher Antal serfőzde főrakt.
- 17. Első debreczeni fakeskedő társaság főktelepe.
- 79. Első debreczeni fakeskedő társaság főüzleti telepe és irodája.
- 52. Első magyar ált. bizt. társaság.
- 9. Epresekerti faraktár.
- 46. Főerdőmester.
- 68. Főispán.
- 13. Füst Mátyás és Fiaczég és Aron Miksa cég irodája.
- 86. Frohner szálloda.
- 139. Fabriczius Géza nyári lak.
- 85. Glück Adolf pinézér ügynök.
- 60. Gebauer Károly érc-koporsó gyára.
- 103. Gebauer Károly első hazai érczkoporsó gyár temetkezési intézete.
- 89. Gondy és Egey fényképészeti műterme.
- 141. Gunst Ernő építkezési czikkek irod.
- 145. Geréb Fülöp fűszerüzlete.
- 78. Gerster Kálmán és Rösler Richárd mérnök és építész vállalkozók.
- 102. Dr. Holländer Dezső ügyvéd irodája.
- 62. „Hungária” kávéház.
- 117. Hochfelder Jakab irodája.
- 81. Ipar és keresk. bank.
- 94. Iparegyesületi takaréks és hitelintézet.
- 39. „István” gőzmalom.
- 106. Dr. Irinyi István ügyvédi irodája.
- 120. Izraelita hitközség jegyő irodája.
- 115. Járvány kórház.
- 19. Keresked. és iparkam.
- 66. „Kegelet” temetkezési intézet.
- 77. Klein Mór és Péterffy fakeskedő cég.
- 101. Közgazdasági Bank.
- 105. Komlóssy Arthur ügyvédi irodája.
- 11. Közkórház.
- 30. Kunz József és Társa.
- 47. Kohn Henrik fűszerüzlete.
- 67. Dr. Kola János ügyvédi irodája.
- 4. Kovács Gábor ügyvédi irodája.
- 59. Killer Ede butorke-keskedő.
- 110. Közvéghid építési vállalata.
- 113. Kardos László nagykereskedése.
- 114. Kardos László lakása.
- 118. Dr. Kemény Mór ügyvéd.
- 124. „Korzó” kávéház.
- 125. Kölesön segélyző egyl.
- 126. „Korona” vígadó.
- 140. Közkórházi gyógytár.
- 150. Klein Izidor szesz főüzlete.
- 151. Klein Izidor szesz fők-raktára.
- 54. László Albert könyvke-keskedése.
- 74. Légszeszgyár.
- 112. Leszkay András lakása.
- 64. Löfko its Arthur lak.
- 93. Lőtkovits Arthur óras és ékszerész üzlete.
- 53. Lukács Ármán bank-és bizományi irodája.
- 144. Lusztig Dezső ügynői és bizományi üzlete.
- 44. Margit fürdő.
- 71. Matolcsy István építész.
- 48. Méntelep parancsnoks.
- 38. Osztrák-magyar bank.
- 10. Pavillon laktanya [katonai kőszentlet].
- 16. Paragh Mór gőzmalma.
- 33. Dr. Popper Alajos orvos.
- 138. Dr. Popper Mór ügyvéd és „Hitelezői véd-egylet” irodája.
- 31. Rendőr főkap. magánlak.
- 87. Rendőr főkapitányság.
- 95. Rendőr alkapitányság I. ker.
- 27. Rendőr alkapitányság II. ker.
- 45. Rendőr alk. III. ker. bejelentési hivatal.
- 41. Rendőr alkapitányság IV. kerület éjjeli őrség.
- 56. Rendőrség az indóháznál.
- 130. R. kath. temetőőr lak.
- 128. R. kath. templom sekr.
- 63. Rosenberg Albert öze-ge és fia szállító cég.
- 5. Rothschnek V. Emil gyógyszerüzlete.
- 99. Rothschnek V. Emil lak sa.
- 7. Részvény-serfőzde külső raktára.
- 80. Riesz Lipót czukrász dája.
- 108. Roos Jakab fakesk.
- 109. Riesz Henrik kocsi-gyáros.
- 137. Rickl József Zelmo-üzlete.
- 131. Rösler és Horváth fa-szövetkeze.
- 23. Radezki József fűszer-és csemegeüzlete.
- 72. Részvény serfőzde vá-rosi irodája.
- 123. Szent-Királyi Tivadar keresk.
- 82. Dr. Sichernmann Adolf orvos testgyógyászati és massage rendelése.
- 50. Szikszay Lajos mű-építész.
- 111. Szliuka István szoda-vízgy.
- 122. Spiegel Miksa mosó-és tisztító intézete.
- 12. Stern József és testv. cég kefégyára.
- 21. Stern József és testv. cég fűszerüzlete.
- 136. Szabó Lajos és fia nagykereskedése iroda.
- 6. Sesztina Lajos vaske-keskedése.
- 143. Sány Béla lakása.
- 57. Tafler Ignác irodája.
- 58. Termény- és áru köz-raktár.

129. Theresianum.
61. Turai Farkas közve-títő irodája.
96. Tüzoltóság.
107. Tüzoltó főparancs-nok lak.
29. Tóth Gyula üzlete.
119. Tóth Gyula raktára.
134. Tóth Gyula vasbutor-raktára.
32. Varga Ferencz mű-építész.
98. Vecsey Imre lakása.
51. Varga, Tóth és Berger építészeti irodája.
25. Városház (elnökség).
26. Városi főszámvevőség.
28. Városgazdai hivatal.
97. Vásártér [baromvásár].
127. Dr. Wolafka Nándor vál. püs. lak.
76. Weisz Testvérek cég.
92. Weisz Sándor divatüz-lete.
133. Weinberger Lajos üz-lete.
73. Zádor Lajos div.üzlete.
Folyó hó 1-én a forgalomnak átadva volt 139 állomás. E hó folyamán hozzájött 141 állomás
Meggzúnt állomás 2
Forgalomnak tényleg átadva van 139 állomás.
Debreczen, 1893. augusztus 31.

Debreczeni telefon vállalat.

Férfi Chiffon ingek,

a hírneves Schrolli-téle Chiffonból,
1 frt. 90, 2 frt. 20. 2 frt. 60.

**Gallérok, kézelők, nyakkendők,
Harisnyák, Keztyük,
Női Blousok,**

**Kész mosó gyermek ruhácskák,
Brassói posztók,
Tricot, Peruvienne, Doskin
Szabó Lajos fia
czégnél.**

NYEREMÉNYTULAJDONOSOK KERESTETNEK!!
Gazdátlanul hever

20 millió forint.

Az 1887. óta megjelenő „Telegraph” sor-solási lapnak az a programja, hogy a még most is gazdátlanul, parlagon heverő esedékes sorsjegy-nyereményeket, melyek a **husz millió forintot meghaladják**, tulajdonosaik jogos bir-tokába juttassa.

Ebbeli törekvésünket eddig is oly siker koronázta, hogy a legnagyobb örömmel konst-atálthatjuk, hogy a hozzánk beküldött töme-ges kérezősködések folytán teljesített kutarások meglepő eredményre vezettek, ameny-nyiben igen nagy összegeket juttattunk ily módon a sorsjegytulajdonosok kezeihez.

A sok millió azért hever parlagon, mert a sorsjegytulajdonosok nem törődnek sorsje-gyeik számaival és nem tartanak megbízható sorsolási közlönyt.

Mindamellet, hogy lapunk előfizetési ára **egész évre csak 1 frt,**

előfizetőink között évenként még **20 drb**

Jószív-sorsjegyet

s sorsolunk ki, és pedig minden év január, április, július és október 1-én 5—5 darabot. E sorsjegyeknek okvetlenül nyerniök kell és van a nyeremények között **40,000, 30,000 és 20,000** koronás főnyeremény is.

Oly sorsjegy-birtokosoktól, kik a lapra elő nem fizettek és sorsjegyeik számának ki-huzása iránt kérezősködnek, a válaszra egy 10. kros bélyeget kérünk.

Előfizetést az év bármely napján posta utalványok útján elfogadunk.

TELEGRAPH

sorsolási közlöny kiadóhivatala.

Budapest, Váci-körút 43.

7.33
7.77
6.04
6.49
4.62
5.05
6.52
6.55
-16.35
-7.38
-7.89
-6.06
-6.51
-4.63
5.06
-6.54
-6.55
-16.40
1/3—1, ten-
s—1/2, ten-
lt, London
mai kezdet
őbb hangu-
külföld ja-
ódott.
20. Magy.
sztr. államv.
óra: Osztr.
imamurányi
sut 103.25.
ult.
részevény-
31-én.)
6.— 116.30
8.— 127.—
4.50 94.55
9.— 101.—
8.25 118.75
5.— 96.75
1.— 142.—
9.50 410.—
5.60 335.80
1.75 115.25

5871
1893.

Árverési hirdetmény.

Debreczen sz. kir. város tanácsa részéről közhírré tétetik, hogy a város tulajdoná képező következő öndöd pusztai szántó földek u. m. :

1., a varga-utczai 2117. számú volt táblaháznak 21 hold 750 □ öl földe.

2., az árok-utczai 686. számú háznak 3 hold 550 □ öl földe és

3., a belvárosi kisedővó telke után kiosztott 5 hold és 850 □ öl föld:

a városháza nagytermében **f. 1893. szeptember hó 13-ik napján** d. e. 9 órakor tartandó nyilvános árverésen a f. 1893. évi október 1-től 1896. évi október 1-ig terjedő 3 évre, a város számvevő hivatalánál megtekinthető feltételek mellett haszonbérbe fognak adatni.

Miről az árverelni óhajtók azzal értesítettnek, hogy a feltételekben látható kikiáltási árak 10%-kát bánatpénzül az árvereltető küldöttség kezéhez készpénzben letenni tartoznak.

Debreczen, 1893. Augusztus 28-án.

A VÁROSI TANÁCS.

HARMATHY PÁL antiquárius

!!! Szülők, gyámok és tanulók figyelmébe !!!

Azok, kik jutányos áron akarnak jókarban levő, használható **iskolai könyveket** szerezni be, ajánlom Debreczenben, Fűvészkert-utczán, az ev. ref. Collegium mellett

öndön könyvkereskedésemet, hol a ref. Collegiumban, a róm. kath. gymnasiumban, a főreáliskolában, a kereskedelmi akadémiában és a ref. tanító-képezdén használható tankönyveket igen jutányos, sőt, ha kissé használtabbak, fél árnál is olcsóbban szerezhetik be.

Ezen kívül ajánlok regény, beszély, költemény féléket s az ifjuság részér. olvasmány és képes könyveket. Valamint magán használatra is alkalmas angol, francia, görög, hollandi, latin, német, oláh és tót stb. nyelvtanokat, illő áron.

Régibb theologiai, jogi, orvosi, gazdasági, természettudományi munkákat, stb. Vasárnapi Ujságot, Politikai Ujdonságot, Képes-Világot, Ústőkös, Bolond Miska és Istókot stb. feltűnő olcs áron.

Megvá-árok, vagy becserelek mindentéle használható könyveket, valamint egész könyvtárt készpénzért.

Ugyancsak nálam egy jó karban levő fekete polituros zongora eladó.

Tisztelettel

HARMATHY PÁL, ódondász.

mindenféle könyveket

Női ruhaszövetek, Gyapju Voile-ok.

Mosó-Voile-ok, Batist, Zephir, Atlas-satin,

Vásznak, kész fehérneműek,

Szőnyegek, függönyök,

ÁGY és ASZTALTERITŐK.

Paplanok, matrácok,

SZABÓ LAJOS FIAI cégénél.